

Universitätsbibliothek Wuppertal

Epistolæ obscurorum virorum

cvm inlvstrantibvs adversariisqve scriptis

Textvs

Hutten, Ulrich von

Lipsiæ, 1864

Lamentationes obscurorum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-976](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-976)

LAMENTATIONES OBSCURORVM.

1.

¶ *Simon Lutzbubularius**Ioanni Peltzflickerio S. P. D.**Heu quam præcipiti mersa profundo**Mens hebet, et propria luce relicta**Tendit in externas ire tenebras!*

Heu me miserum, heu nos infelices, quam obscura nube nostri caligant oculi, et mentis vigor elanguit! Gavisique quidem eramus nos obscuri solum Reuchlinistę et iucundo manuum plausu, amicorum nostrorum gratulabamur epistolis. Sed nescio (hei nobis miseris!) quid obstreperi rumoris excitare nobis videatur Zacharias quidam cognomento Lucensis, cui mihi nuper responsiones quasdam in nostras epistolas, Musis (ni fallar) et Apolline dignas, proximis hisce diebus revidendas misisti. Melius est ire nunc ad domum luctus, quam ad domum convivii: Lamentationibus opus est (quantum mihi videre videor) non exultatione, lachrymis, non deorum cibo. Vereor admodum, ne dum simplices ac synceri Christifideles plene iam sapere ceperint nostra mysteria, quas alii nequitias, alii blasphemias, alii vero nebulonum versutias (nescio quo ducti spiritu) appetant: vereor inquam, ne et hi, quorum defensione et assistentia [in hunc usque diem, nequiquam] gloriati sumus, in contrarium versi Crucis signum ac indulgentias [a nobis impiissime] permerdari, Tunicam Iesu Christi pediculosam nuncupari vestem, Regum corpora Coloniae reposita, et summis honoribus a maximis quibusque in ecclesia hactenus venerata, veluti rusticos ex Westphalia rideri, et alia his similia tristi animo ferre, detestari, persequi, debitaque tandem animadversione ad-

¹ Sic 1. 2. inscriptionem habent, non, ut recentiores, OBSCURORUM EPISTOLÆ SIVE LAMENTATIONES. ² In antiquissimis duobus exemplis numeri singulis epistolis non præscribuntur, quos ex recentioribus, quamvis sordidissimis exemplaribus retinuimus.

⁵⁻⁷ Boeth. cons. phil. I. metr. 2. ¹² Pro Zacharias ... Melius in 2. sic est: nostrarum depromptor lamentationum Sacre nos fugiunt muse Apollo deserit Charites detestantur. Melius itaque nobis Zacchar.] Cf. infra ep. Zacharię Lucensis. ^{15, 16} Lamentationibus 1. Eiulatione 2. ²³ nuncupare 1. ²⁵ Pro tristi ... persequi in 2. est: . egre sint laturi.

håbita, punire nos omnes pergant, et in sterquilinum infamię coniectent. O quam mihi metuo! nec mendaciis (ut video) nitendum est, nec eorum patri. Iuva me obsecro consiliis tuis. Nam sili enectus est Tantalus. Vale diu. Tuitii ex porcina Iudeorum. hara. Anno .M.ccccc.xviii.

2.

¶ *Ioannes Peltzflickerius*

Simoni Lutzbulario Scrophe filio .S. P. D.

Accepi litteras tuas, mi suavissime Ioannes, quibus continuo lectis
in extasim corruí, ac densissimam fere domus postem capite meo infre-
10 gissem. [Quid multis?] Accurrunt amici, confluunt vicini, contrectat
venam medicus. His omnibus peractis, ac cęna tandem opipare instructa,
legi assidentibus tuas ad me litteras: tacuere omnes qui aderant prę ti-
more: attamen quia omnia nobis licere putabant, rumorem vulgo discus-
sum parvi fecere. Audio tamen [ut ingenue fatear] quorundam ha-
15 beri colloquia, qui poetas quosdam bonos et sapientes esse dixerunt
Christi opprobria deslentes, eosque crucem [a nobis] permerdari et ri-
deri tristissimo ferre animo palam affirmabant. O nos miseros et in-
felices! Non possum te consolari super his rebus, quum nihil prę se fe-
rant (ut inter nos loquar) probitatis. Omnia in pręcipiti rotantur. nemo
20 nostrum sit, qui non luctu ac merore et in tenebris et in umbra || mortis aij^b
somnia lose instar gliris contabescat. Nulli tamen nostrum concidat ani- Aij^b
mus. Plures enim numero theologis sumus, nec illi nos sophisticis suis
syllogismis aut libris sententiarum convincent, qui pręter doctores ec-
clesię legerunt nihil, nec illud quidem Virgilianum intelligunt, Coridon
25 ardebat Alexis. Vale ex Buckelmunda, Anno quo supra.

3.

¶ *Ioannes Pellifex*

Bernhardo Plumilegio .S.

Novi te esse astrologum et capitulum Valerü Maximi de somniis
30 lectitasse, te quoque esse et haruspicem et nigromanticum. Quare te
oro atque obsecro, ut corpore spherico rite diligenterque a te perspecto
hoc mihi dissolvas portentum. Dormitanti mihi hac nocte plurimumque
stertenti tristis quędam imago apparuit, quę me in penetralibus intimis

⁴ Deutz. ⁷ bubutzbulario 1. Scrophe filio omis. 2. ⁸ lřas 1.2. ¹³ quum
omnia nobis licere putarent. 2. ¹⁹ loquamur 2. ²⁰ sit, qui] si qui 1. ²⁴ Ver-
gilianum 2. ²⁵ Alexis. sic 1.2. (Alexim Verg. ecl. II. 1.)

cubantem terrens quietem somni dulcissimam interrumpit, noctis quoque fecit excubias et lachrymabili voce ac planctu pectoris iuxta lectulum stans, magnos effudit eiulatus. Quid hæc portendant ignoro. Timeo inferni potius [(de quo noster Capnion locutus est)] quam superni Iovis fuisse imaginem, nobisque nonnihil infelicitatis imminere. Vale ex Lipt-⁵ zich anno quo supra.

4.

¶ Bernhardus Plumilegius

Ioanni Pellifici .S. P. D.

Quas mihi misisti litteras, ingratissime fuerunt. Addidisti dolorem do-
lori, et semimortuum pene interfecisti. Non est astrologia opus in tuo so-¹⁰
mno discutiendo, non in astris res hæc sita est, sed in hominum nobis ad-
versantium voluntate. Sume prius animum, ne quod nunc scripturus
sum, te in terram prosternat. Intravi nuper ecclesiam diæ virginis, et
ecce quidam cucullatus sacerdos, sacræ theologiæ doctor, omnibus illic
presentibus, breve quoddam apostolicum ostendit, illiusque sententiam¹⁵
membratim declaravit. Dixit autem in eo contineri, sanctissimum domi-
num nostrum Leonem papam decimum, omnibus nobis maledixisse, nos-
que a nullo in terris sacerdote (excepta tamen mortis hora) absolvi un-
quam posse. Adiecit quoque idipsum de impressoribus, venditoribus et
lectoribus intelligendum. Alia insuper in eodem brevi continentur quæ²⁰
magis auditu horrenda sunt. Beatissimum scilicet patrem nostrum Leo-
nem decrevisse, quod quilibet Christianus sub pena excommunicationis
latæ sententiæ, debeat nostras epistolas, sive de prima editione sint sive
de quarta, intra tres dies comburere, quodque nemo christifidelium sub²⁵
eadem pena illas unquam legere attentet, quum [et] in scandalum Christi
sint et totius ecclesiæ catholicæ. Postremo præcipit cunctis, ut nostri noti-
tiam habentes suis nos prodant iudicibus, quo meritis dare penas coga-
mur [vel inviti]. Hæc boni consulas velim, teque quantum possibile est
consoleris. Nam ego (ut ingenue tibi fatear) ita sum animo consternatus,
ut me fortasse vivum posthac visurus sis nunquam. Scribe in-³⁰
terea ceteris contribulibus nostris rem omnem, ne soli in miseris esse
videamur. Nam dulce est socium habere in penis. Vale. Ex Witten-
berch cum sacco per civitatem etc.

¹¹ hæc res 2. ¹³ nuper sacram diæ virginis edem. 2. ²² qd christiani [sic]
oēs 2. s. p. l. e. debeant. ²³ Pro sive quarta in 2. est cuiuscunque etiam sint
editionis. ³³ cum sacco etc.] Verba cantilenæ trivialis.

5.

¶ *Ioannes Pellifex**Bernhardo Plumilegio .S.*

*Tristius nunquam habui somnium, severiorem nunquam somniorum
 5 interpretem. Proh Iuppiter! proh dii immortales! [proh omnium prin-
 cept Musarum Apollo!] quantis nunc artamur angustiis! Nescio quo me
 consoler, quibus querar, aut qua insistam via. dolores profecto inferni
 nos (ut video) circumdederunt: ne tamen soli nos (quemadmodum tibi
 placet) in miseriarum sterquilinio delituisse videamur, brevis illius apo-
 10 stolici exemplar, priusquam moriar, ad me dato, ut omnes [perfrieta
 fronte Reuchlinistas] trepidos atque anxios reddam. Tu vero quas ha-
 bes epistolas notito flammis tradere, quia non opus est plura nos sacer-
 doti in confessione referre, quam illum scire velimus. Vale. ex Dulma-
 nia [et Bacchum tui ventris deum semper adora].*

6.

¶ *Bernhardus Plumilegius**Ioanni Pellifici.*

*Iam mala me scabies, iam morbus regius urget,
 Iam phanaticus error et iracunda Diana.*

*20 Me miserum! Sum plena cruoris irudo. Quod mihi de peccatis falso
 confitendis scripsisti, summopere mihi placet. Possumus quoque hoc festo
 paschatis ac deinde aliis aliquot subsequentibus festis, vel alio proficisci,
 vel non redire domum absentes, talique ludo nos semper Christianos
 agere, donec clarior Phebus nobis illuxerit. Mitto tibi hisce meis litteris
 25 inclusum brevis apostolici exemplar, quod ne in manus religiosorum ve-
 niat, tui erit officii providere. Paulo validior sum, et Epicuro suum
 sagino porcum. Vale. ex Lyptzick. [Præsentī quoque veneno (quo plu-
 rimum abundas) omnes istic theologos interfice, nosque semper maximi
 facito.]*

Leo papa decimus

*Universis et singulis presentes litteras inspecturis Salutem et apostoli-
 cam benedictionem. Intelleximus non sine gravi animi molestia non-
 nullos iniquitatis filios, a quorum oculis dei atque hominum timor ab-*

13.14 Dulmania n. 1.

18 Hor. art. poet. 453. sq. „Ut mala quem scabies aut morbus regius urget
 Aut fanaticus et c. 20 plena cruoris hirudo novissima artis poeticæ verba sunt.

cessit, improba ac damnabili et temeraria loquacitate ductos quendam libellum famosum, cuius titulus est 'Epistolę obscurorum virorum ad venerabilem virum magistrum Ortwinum Gratium Daventriensem Colonię Agripinę bonas litteras docentem, et reliqua', edere, et editum imprimi facere, atque ad diversas orbis provincias, quo eorum temeritas notior fieret, et scandalorum materiam diffusius seminarent, mittere p̄sumpsisse. In quo libello inter cetera contra sacre Theologię et p̄cipue ordinis fratrum P̄dicatorum professores, et Coloniensis ac Parrhisiensis Studiorum in eadem Theologia magistros, Quorum aliqui nominatim exprimuntur, tot iurgia, contumelię et convitia proferuntur, et alias tam spurce et petulanter invehitur, convertendo etiam ad scurrilia sacra eloquia, ut expediat quantocius pro Christianę religionis honore illius lectionem tanquam labem pestiferam a rerum natura depelli, Scandalosę vero huiusmodi garrulitatis auctores debita animadversione puniri. Quocirca auctoritate apostolica tenore p̄sentium omnes et singulos utriusque sexus Christifideles cuiuscunque status, gradus dignitatis et excellentię sint, requirimus et monemus, eisque sub excommunicationis late Sententię pena, ipso facto quo p̄sentibus non paruerint, incurrenda, a qua nonnisi a Romano pontifice, p̄terquam in mortis articulo absolvi possint, districte p̄cipiendo mandamus, Quatenus infra triduum, quo p̄sentium notitiam habuerint, a dicti libelli, eiusque exemplarium lectione perpetuo abstineant, illaque per omnia igne comburant, et qui ipsius libelli auc||toris seu eius exemplarium | impressorum vel scriptorum, aut illa tenentium et comburere negligentium vel recusantium, seu eorum alicuius noticiam habuerint, eos Ordinariis locorum, In quorum Civitatibus vel diocesibus illi tunc moram trahent, aut eorum officialibus seu vicariis per eos debita pena afficiendos, infra idem triduum revelent. Iniungimus quoque in virtute sanctę obedientię et sub eadem pena Ordinariis p̄fatis, eorumque Vicariis, Officialibus et ministris, ut contra auctores diffamationum et illarum scriptores et impressores huiusmodi prout delicti qualitas exigit, iusticię vindictam exerçant, et excommunicationem per nos latam in eos, quos illam incurrisse constiterit, inviolabiliter observari, et tam eisdem Ordinariis, quam parochialium et aliarum ecclesiarum Rectoribus, ut quotiens super hoc pro parte alicuius p̄dicatorum vel alterius ordinis fratrum aut generalium Studiorum magistrorum in Theologia fuerint requisiti, p̄sentes litteras vel aliquod ex earum autenticis transsumptis, quibus publici Notarii subscriptione, et alicuius p̄lati vel Curię ecclesiasticę Sigilli impressione munitis fidem ubique decernimus adhibendam, in eorum ecclesiis dum populi multitudo eo ad divina convenerit, duobus aut tribus diebus dominicis vel festivis publi-

⁸ Colonię Parrhisię 1. 2. ¹² q̄3 totius 2.

cari faciant, etiam si expediat, sermone vulgari, ut quanto citius fieri possit, tale nefandum scelus quod heresim sapit, ne ulterius serpat, penitus extirpetur. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis Ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Romę apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris. die .XV. Martii. M.ccccc.xvii. pontificatus nostri Anno quarto.

Ia. Sadoletus.

7.

¶ Ioannes Strausfederius

Nicolao Caprimulgio .S. P. D.

10 Multa mihi litteris, conplura vivo narrantur sermone, quę quantum mihi ac nostrę coniurationis complicitibus displiceant, neque calamo scribere, neque vocalibus organis explicare possum. Illud tamen præterire non valeo, quod nuper a quodam iurisconsulto haud vulgariter erudito non sine colere motu dictum accepi, 'Quando' inquit 'Ollilambius, unus
15 de obscura Reuchlinistarum aliquot cohorte, homo nequam, salaces suos ac plane histrionicos prosequi volebat iocos, et signum suę amicę in foribus merda notare, longe rectius has litteras S. N. sive K. N. sub merda, in eo quem in almanica lingua faciunt sensu, Aut certe si magis versu id ludere placuisset, "Hic os præpone, crucis signo (per quod redempti
20 sumus) longe pertransito", collocasset. Eo namque pacto pulchra faciecia (ut vestri leckerii dicunt) talique ludo maxime (sicuti dicebat) contigisset. At crucem tam impudentibus rebus adhibere, eamque permerdare, ac postea de utroque gloriari, nimis aperte (inquit) Iesù nazareni olet blasphemiam'. Hęc ille. Ego vero tametsi vera illum loqui,
25 propria dictante conscientia non ignorarem (quum teste Augustino Conscientia sit mille testes) ipsi tamen nostro more et ex subito calore [motus] mala imprecabar plurima, sed sub silentio, et prorsus nullo audiente, quum vulgaris turba, totusque ferme clerus, pessima queque de nobis et sentiat et loquatur. De contradictionibus autem Zacharię Lucensis [theo-
30 logorum amici] recte auguratus est Lutzbulularius noster, nam | penitus A4 a nostris || abhorrent institutis. Nullis itaque rebus attentis etiam veris, quę aiiiij vel contra nos vel pro theologis valere dignoscuntur, hoc unum nobis agendum est, ut noster Reuchlin apud rusticanam multitudinem nullatenus decidisse videatur, aut in tenebris nobiscum delilescat. Iccirco astu,
35 fraude, mendacio et si quid aliud est, quo theologos, etiam falso, infamare possimus, semper utamur. De veritate enim et iusticia nulla nobis certa est spes. Ceterum dii fata secudent, quum vel Theocrito

⁴ apud I. ad 2. ¹⁵ aliquot omnes. ²¹ non decebat. ²⁵ Aug.] Quintil. inst. or. V. 11, 41. ²⁶ ipse 2. ³⁷ Theocr. IV. 42. Ἐλπιδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.

teste *Vivis duntaxat sperandum sit. Vale diu. Moguntię ex domo luctus et convivii [quam vulgo Coronam appellant]. Anno quo supra. Saluta nobis poetas quos istic nosti nobis amicos [et theologis inimicos]. Iterum vale.*

8.

5

¶ *Nicolaus Caprimulgius*

Ioanni Straußfederio.

Proh Iuppiter! proh dii immortales! quam calamitosam mihi scripsisti epistolam! Utinam me gladio transegisses, ubi me tantis enecasti doloribus. O tremendum apud inferos Plutonium! Alii nobis ludibrio 10 esse consueverunt, at nos illis modo. cęca nimium et inconstans (ut video) est Fortuna, quę merito cęcis nobis suique similibus favere debuisset. Quid multa? Ego cholericus sum nihilque iniuriarum pati possum, quibus si iterum vel per litteras fuero, vel certo vulgi rumore ante prospectum correptus, laqueo guttur infringam, quia satius est me meis rebus gestis 15 apud inferos florere, quam hic sub orbe lunari a theologis aliquam iniuriam pati. Sic fac et vives. Vale. ex Lyptzick. [et saluta nobis Iovem, nostri Apollinis omniumque Musarum patrem.]

9.

20

¶ *Petrus Haphenmusius*

Francisco Genselino Schelmoni .S. P. D.

Tristi sum patre genitus, matre melancolica, Patruum habeo importunum, difficilem, querulum, Amitam quoque cunctis invisam. Non mirum igitur si tristia tibi nunciem. Intravi nuper ecclesiam in festo 25 nativitatis Christi, magis ex pręcepto quam ex bona voluntate, Et ecce doctor quidam Zacharias nomine, nemini non dilectus, habebat in manu sua breve quoddam apostolicum, in quo totus obscurorum grex ęterna maledictione cum omnibus suis complicitibus severissime punitur. Multis itaque in nostri contumeliam coram clero et populo in medium prolatis, stentorea cepit voce clamare, O maledicta et execrabilis Obscurorum 30 secta! O temerarius histrionum exercitus! O fetidissimi ludionum greges! O impudentissimi in omnes sycophante, qui neque deo parcentes nec sanctis eius viros bonos, pro ecclesia dei contra oculare speculum ad sanguinem usque decertantes, contumeliosis lacessere conviciis non erube-

²⁰ Haphenmusius. 1. ²⁴ Intravi 1. Accessi 2. ²⁵ ex ante bona omis. 2.

scunt, cum nihil ad rem facientes Capnioni suo plus noceant quam pro-
sint. Hec et his similia doctor ille constanter protulit, in me sepe-
mero tortuosos deflectens oculos. O quam mihi timui [miser], cui mors
propior erat quam vita. Nam si vulgaris plebecula me unum ex illis
esse intellexisset, nunquam vivus rediissem domum: quum, teste Alexan-
dro Gallo,

sit vulgus pelagus indeclinabile virus.

Vale ex Norenberga Anno quo supra.

10.

¶ *Franciscus Genselinus Schelmo*

Haphenmusio Philocapnioni .S. P. D.

A^{4b}
a^{4b}

Tristitia exiccavit cor meum, et caro mea immutata est propter
oleum. Non sunt mihi nova quę scribis, sed omnia quę in brevi aposto-
lico continentur, apud nos invalere, et divum templis publicitus affixa
15 nemo non aspexit. Vę nobis insipientibus! quo subitus calor, quo furor
poeticus, quo insana maledicendi rabies nos maleficos perduxit? Hono-
rare volumus Ioannem Reuchlin [patronum nostrum], at eterno illum
dedecore, rectę rationis obliti, plus equo commaculavimus. Fecimus quę
nostri fuerunt muneris, licet nemo sapientum (ut sub rosa tecum loquar)
20 boni illa consulat. Verum enimvero, ut equali te dolore extimulem, et
par pari censear retulisse, Erasmus ipse Roterodamus, theologorum di-
sertissimus (hei mihi vereor dicere) in epistola quadam ad Ioannem Ce-
sarium sese a nobis commendatum fuisse, vehementer detestatur. Ne igi-
tur soli sapere videamur, iustum tibi illius exemplar his oclusum litteris
25 transmittō, ut commissi criminis nos quandoque peniteat, nosque impu-
dentissimos esse ganeones non ignoremus. Vale ex Friburga sexto Gre-
corum kalendas [et Pythagoram tacendo imitare].

[*Epistola Erasmi Roterodami*

quam hic honoris gratia interposuimus, ut ea quę falso illi a malevolis
30 imposita fuere quantotius evanescant.]

¶ *Erasmus Cesario suo .S. D.*

Magnopere mihi displicebant epistolę obscurorum virorum. iam tum
ab initio: delectare potuisset facecia, nisi nimium offendisset exemplum.
Mihi placent lusus, sed citra cuiusquam contumeliam. Sed molestius

⁵ Alex. Gall. de generib. nom. v. 162. „Hoc vulgus ... virus”. ¹² Trist.] cf. Ioann. XVI. 6. caro etc.] Psalm. CVIII. 24. ²³ commendatum 1. laudatum 2.

³¹ De hac epistola videsis Hutt. opp. I. p. 149. n. LXI., ubi eam repetivimus.
³² . iam tū ab initio delectare 1. 2. ³³ offendit 2.

fuit quod in posteriore editione mei quoque nominis mentionem admiscuerint. Quasi parum fuisset ineptire, nisi nos quoque vocassent in invdiam, et magnam partem fructus tot studiorum laboribus expetiti corrumperissent. Ne id quidem satis est visum. En alter libellus priori adsimilis, in quibus crebra mentio fit eorum quibus scio lusus huiusmodi nequaquam probari. Quam male consulunt isti, non solum in seipsos, verum etiam in omnes quibus bonę litterę charę sunt. Iam illud est omnium molestissimum mihi, si modo verum est, quod mihi istinc reversus famulus meus Iacobus narravit, apud complures haberi Colonię libellum nescio quem in Iulium pontificem, quomodo mortuus exclusus sit celo per 10 Petrum. Audieram iam pridem huiusmodi fabulam actam in Gallia, ubi talium nugarum immodica licentia semper fuit. Eam opinor aliquis in latinum sermonem transtulit. Demiror quid istis in mentem veniat, cum sic ocium et operam perdunt. Ceterum admiror esse qui suspicentur tam insignem ineptiam a me profectam, opinor ob id quod sermo fortasse sit 15 paulo latinior. Lusi quidem in Moria, sed incruente, nullius famam nominatim perstrinxi: in mores hominum lusimus, non in famam hominum. Quę si vera mihi nunciavit famulus: nondum enim satis credo: quęso te, vir
 a 5 optime, ut istiusmodi nugas impias pro || tua virili premendas cures, priusquam excudantur, non quod isti digni sunt, quibus hoc pręstetur beneficiū, sed quod nostrum est, publicę studiorum honestati consulere, quam isti talibus lusibus indigne contaminant. Porro quod ad me pertinet,
 p i scio neminem fore, qui me norit, quin satis intelligat, istiusmodi nenias mihi supra modum displicuisse, quippe indignas eruditis ac probis viris. Iacobo Hornensi multam ex me salutem dicito, cuius epistola dici non 25 potest quantopere sim delectatus. De composita lite Reuchlinica utinam vera nuncies. Nunciavit mihi quidam Alcmariensis, te alteras ad nos dedisse literas, verum eas nondum accepi. Bene vale, doctissime Cęsari. Antwerpię postridie assumptę virginis. Anno .M.ccccc.xvii.

11.

30

¶ Ioannes Arnoldinus Lyricen

Pultrono Fenestriticis totique obscurorum cohorti .S. P. D.

Vulneror, et clausum portō sub pectore telum,

Crescit et assidue plaga dolorque mihi:

Sed ferientis adhuc non audeo dicere nomen,

Nec sinūt aspectus plaga videre suos.

35

Miserum est exturbari fortunis omnibus, patres conscripti, acerbum

¹ in post. ed.] Vult epist. I. 42., primam appendicis voluminis I. ⁹ libellum] a nobis vol. IIII. p. 421. sqq. exhibitum. ³² fenestriticis 1. cultrifici 2. ³³ Vulneror etc.] Versus nescio cuius artificis.

quoque a doctis contemni, acerbius a docto et sapiente. Quid multa? Magnus ille Erasmus sacre theologie doctor, poeta et insignis orator, nos veluti pestem quandam detestatur, fugit, insequitur et odit. Ubi nunc vires nostre? ubi elatus animus? ubi nocturne insidie? ubi sesquipedalia verba? hunc nostrum dolorem nulla auferet vetustas, Mors est nobiscum in olla, nulli diem proferre licet. Agimur enim fati, id quod nobis est inevitabile. Homo proponit, deus vero rem ipsam (ut video) disponit. Nulli sua manet spes,

Quique non est hodie, cras minus aptus erit.

¹⁰ Suspendamus igitur nosipsos [in obscuro], ne tam intolerabilibus tamque mortiferis cruciatibus indies exagitemur. Quid vobis animi sit, quæ vires, quod consilium, quæ tandem defensionis nostre propugnacula, me certiore facitote. Dii bene vortant. Valete diu. Wormacie ex domo Schelmonis Iudei male circumcisi [et summa nobis amicitia coniuncti].

12.

☞ *Pultronus Cultrifex*

Ioanni Arnoldino .S. P. D.

Carminibus carmina debentur.

Nil intentatum nostri liquere poetæ,

²⁰ Nec minimum meruere decus, vestigia Græca

Ausi deserere et celebrare domestica facta.

Qui nos contemnunt, stulti sunt. viri profecto sumus, et omnia sine Theseo [et in vanitate non ficta] operamur. Stentorea clamamus voce, et arrogantiam velut parentem colimus. Si tu vel Theologos vel Ort-
²⁵ winum times, in malam abi crucem, aut te corvi in rotis eviscerent. bestia es, nasturcium ede. Excitare, vigila, animum sume. Noli Epi-
menidis somnium dormire. Quid desperas? Vitulo primum submerso puteus clauditur. Exitus acta probabit.

Scimus inurbanum lepido seponere dicto,

³⁰ Legitimumque sonum digitis callemus et aure.

Nobis erunt præsidio Iudei. Lurent violæ. Suam quisque domum tueatur.

Tunc tua res agitur, paries cum || proximus ardet.

a 5^b

Tu solus es, nostrum vero multi. Quapropter ut tuæ petitioni satisfaciam, si nobis timor incubuerit gravis, Caspios petemus montes, ubi ne-
³⁵ que theologi, neque fidei catholicæ ha|bitant defensores. [Si vero te ipse pⁱb⁵ suspenderis, penas nolito extimescere inferorum. Mortales enim sumus,

⁵ auferat 1. ^{10.11} tanq³ 2. ¹⁹ reliquere 1. Horat. art. poet. 285. sqq. ²⁰ Horat. l. c. 273. sq. ³¹ Curæt 1. 2. ³² Horat. ep. I. 18, 84.

et animam fortasse nobis cum pecudibus communem consecuti.] Vale feliciter cum nostro Capnione. Moguntię ex publica corona, Obscurorum portu. Anno quo supra.

13.

¶ Conradus de Zuiccavia

5

Doctori Grillo,

Obscurorum Advocato .S. P. D.

Omnia nobis adversa sunt, doctor egregie, omnia prostrata ac diruta iacent, clamantque in plateis et puelli et edentule quędam anus [hisce, proh dolor, verbis nobis illudendo]: 'Os habent et non videbunt,¹⁰ oculos habent et non loquentur, aures habent et non odorabunt, nares habent et non audient, manus habent et non ambulabunt, pedes habent et non palpabunt, non clamabunt in gutture suo. Similes illis fiant qui confidunt in eis'. His Psalmistę verbis male intellectis aliisque id genus convitiis publice infestamur. Posuisti tenebras [Grille,] et facta est nox,¹⁵ per quam pertransibunt omnes bestię sylvę. Si bonus vir es, si eruditus, si eloquens, hisce maledictionum vinculis nos quamprimum exolve. Quod ubi feceris, te Iudei ut deum suum colent ac venerabuntur et aureos in Arabia montes pro tuo salario recipies. Lege Marquardum in Institutis, revolve Ioannem de Garlandia in legibus, Petrum Helię in decretis, Mam-²⁰ motrectum in Sexto et Clementinis. Consule etiam ideas Platonis, quę olim in Phocide pallentes Apollinis begutte fuisse dicuntur. Accede nebulonum latebras et fornices, ut eruditior in rebus nostris et ad omne malum theologis inferendum audacior fias. Ceterum mihi quamprimum rescribas velim, quid hæc quinque arabica verba significant: Oæus, per-²⁵ doxus, reveloxus, rammeldipotsus, rammeldiblesen, et hæc duo gotica, Inkus perquinkus. De his certe nihil scripsit Virgilius in bucolicis, nec Marcolphus in suis fabulis. Vale, doctor venerande, et pone ante oculos tuos specillum illud quod tibi a Iudeis ex Francfordia est missum. nam per illud instar noctuę omnia mirabilia mundi videbis. [Vale] ex Lypt-³⁰ zick die sexto ante festum sanctę Saturitatis.

¹⁰ os etc.] pervertuntur psalmi CXXVIII. 16. sqq. verba. ¹⁵ convitiis 2. Posuisti] Psalm. CIII. 20. ²⁰ reuole f. ²¹ sexto et omis. 2. ²² begute 2. ²⁷ Vergilius 2. ²⁹ Pro verbis tibi ... missum. in 2. est: in speculo oculari Ioānis Reuchlin ē depictū. ³⁰ lyptzich. 2. ³¹ faturiatj. 2.

14.

¶ Doctor Grillus

Conrado Zuiccaviensi .S. P. D.

Accepi litteras tuas nectare mihi atque ambrosia suaviores. perlegi
 5 fere totum Ovidium, et quos mihi legendos decrevisti, sed non invenio
 quo modo vel meipsum vel nostros contribules tueri valeam. Peccavimus,
 inique egimus. Non est inter nos qui faciat bonum, non est usque ad
 unum. Si enim scribendo et offendendo annis multis iam primi semper
 fuimus, necesse est ut modestam et bene meritam adversariorum [nostro-
 10 rum, aut potius in Christo amicorum] responsionem toleremus. Si vige-
 sies, si quinquagies, si centies alios indigne lesimus, quare nos semel of-
 fendi [(et id quidem citra offensionem)] non patiemur? Nequitia est quæ
 te non sinit esse senem. Decepti profecto omnes sumus. Credidimus enim
 defensionem Ioannis Reuchlin veram fuisse, || at nunc olfacimus (ut in a6
 15 libris reverendi Inquisitoris luce clarius continetur) eam esse falsissimam.
 Folio namque tertio defensionis sue, facie prima, hanc sibi Capnion a
 Cæsaria maiestate generalem fuisse questionem oblatam scribit, utrum
 omnes libri Iudeorum perimendi sint præter bibliam. quod quam sit falsum,
 in mandatis imperialibus sæpius impressis deprehenditur. Dicit præterea
 20 ibidem (in favoremne Iudeorum, an minus, ignoro) neminem ex omnibus Bij
 romanis pontificibus fuisse, qui Iudaicorum librorum exterminium petivisset.
 Hoc certe argumentum etsi (velut negativum) valeat nihil, a iurecon-
 sultis tamen et ecclesiæ doctoribus contrarium probatur esse verum. Ipsius
 etiam consilium a nullo (ut accepi) proditum fuit, sed per illustrissimum
 25 principem Urielem, archipræsulem Moguntinum, iudicem sive commissarium
 a serenissimo nostro Imperatore constitutum, legitimo (id quod fa-
 cere debuit) sollicitatori oblatum. Nec concors ab aliquo excogitari ratio
 potest, Capnionis minus quam aliarum universitatum consilia legi a Co-
 loniensibus doctoribus debuisse. Falsum est etiam, manuale speculum Io-
 30 annis Pepericorni, viri (ut audio) præstantissimi et optimi, a Coloniensi-
 bus theologis fuisse compositum, quum in Alemania illud superiore im-
 pressum ediderit. Cetera relinquimus, quæ si particulatim enarrare vo-
 luerō, me sit dies defecturus, et non epistolam sed volumen amplissimum
 scribere cogerer vel invitus. Si itaque falsis persuasionibus decepti, bo-
 35 nos viros indigne lesimus, correctionem etiam modestam surda aure præ-
 tereamus necesse est. Quid autem illa verba significant, Oksus, perdo-

⁷ Non est qui etc.] Psalm. XIII. 3. seibēdo 2. ^{11.12} offendi 1. tangi 2. fe-
 nem. 1.2. an fanum? profecto 1. p̄terea 2. ¹⁵ falsiss. etc.] Recoquit Ortvinus quæ
 Pepericornus ad tædium usque Reuchlini obiecerat. ²¹ petiuiſſent. 1. ²² (etſi velut
 1.2. ³⁰ audio) satis eruditi a 2. ³⁶ Oxsus 2.

xus, reueloxus, cum ceteris quę sequuntur, nondum apud Martialem repperi. At Virgilius in .XX. libro *Eneidos*, et Aristoteles in .XIII. phisicorum, capitulo nonagesimo nono, circa finem, dicunt proverbium Hectoris fuisse, occulta cuius virtute multos Gręcorum interemit. Quę scriptissimus, in scrinio tui pectoris conserventur. Sigillum autem quod vides, 5 mihi commodato dedit Iacobus Iohel Iudeus quinquies circumcisis, et bonus Reuchlinista. Vale. Ex Tuitio, decimosexto nonas Apriles.

15.

¶ Ioannes Pellifex

Secundus in ordine Obscurorum

10

suo Capnioni Thalmudistę .S. P. D.

Scripti alias, ut nosti, Ortwinio Gratio sacerdoti figurate theologorum ridens schema, finxiq̃ue in secunda obscurorum epistola me habitu deceptum, Iudeo theologię doctoris loco, publica in platea, maximam habuisse reverentiam, Papalem quoque nonnullis et episcopalem in foro 15 animę concessam auctoritatem hereticorum more detestatus sum. Quod cum uni prædicatorum nuper confiterer, nihil consolationis accepi. Ille enim difficilis, querulus, anceps et morosus me absolvere recusavit. Attonito autem mihi plurimumque admiranti ac plane stupido apertissime dixit, neque se neque alios sacerdotes (etiam si summus pontifex esset) 20 nos gravibus illis peccatis commissisque sceleribus et publicis criminibus [atque blasphemis] exolvere posse, nisi publica prius revocatione a nobis facta publicam susciperemus penitentiam. Ecce quanta pro te patimur, mi Capnion, quibus exagitamur discriminibus, quos sentimus dolores. Si 25 a^{6b}pro|pheta es, si orator et poeta [,si tertius Cato,] ac noster tandem patronus, consule obsecro mihi quid sit optimum factu. Salutat te plurimum uxor Pepericorni et Laurentius Pepericornus, filius Ioannis, doctus adolescens, qui Colonię in Laureto (quod Gręci daphnona vocant) bonis artibus operam impendit, tibi que non parum minatur. Vale ex 30 Mollem in festo Bacchi. |

² Vergilius 2. ⁶ Iac. Iehiel Reuchlini præceptor. ⁷ Tuitio] Deutz.

¹⁰ Thalmudistę. 1. ¹² figurate omis. 2. ¹³ habitu 1. talari veste 2. ²⁴ quas 1.

³⁰ Mollem] Mülheim ad Rhenum.

16.

☿ *Capnion Phorcensis*Bij^b*Ioanni Peltzflickerio resipiscentiam.*

*Si male scripsisti, male tibi sacerdotes respondere oportebit. Est enim equum et salutare. Nihil pro me pateris, bestia. nec propheta ego sum, neque obscurorum patronus [quanquam meę litterę ante annos aliquot Coloniensibus misse idipsum approbare videntur]. Dii deęque, inferi [quoque] et superi vos omnes perdant. Non sum reus ipse illorum criminum originarius. Nauseam habeo super cibo vestro levissimo. Dis-
¹⁰ plicent mihi epistolę vestre. Neminem ursi neque levavi. Convictiorum ac blasphemiarum conscribendarum munus vobis commisi nunquam. [Tacita igitur tibi sudent pręcordia culpa.] Vos enim obscurissimi nebulo-
¹⁵ nes omniumque histrionum primi, summum mihi pontificem ac omnes bonos per totum [pene] terrarum orbem inimicos fecistis. Quapropter sus-
pensos vos esse vellem in furcam, aut a Cerbero inferorum cane dis-
cerptos. Vale infelicer. Ex Stutgardia in profesto Iovis, veri et im-
mortalis poetantium dei].*

17.

☿ *M. Hiltbrandus Mammaceus*

20

*doctor in compositis verborum, et plus si vellet,**Conrado Zuiccaviensi poetę larvato**.S. D.*

*Proverbium est apud nos, mi charissime Conrade, plus oculos vi-
dere quam oculum. Doctor itaque Ioannes Reuchlin est valde subtilis[
²⁵ acer etiam ac vehemens] in scriptis suis, nec est aliquis in mundo qui vel
ipsius contumeliis vel oculari speculo respondere possit. Quare igitur
theologi se tam insigni tamque glorioso homini opponunt? potius [fortasse]
moreretur quam conviciis parceret. Vale feliciter. Datum ex Tubinga.*

³ peltzflickerio 2. ¹⁰ Convictiorum 2. ^{11,12} Iuv. sat. I. 167. „.... tacita su-
dant pręcordia culpa”.

²⁷ tanq 2. ²⁸ conuitiis 2. feliciter 2.

18.

¶ *Magister Conradus de Zuiccavia*
domino Hiltbrando Mammacio
et communi omnium latrinario
.S. P. D.

5

Vidi litteras tuas, nec vidi solum, sed diligenter perlegi. Satis es circumspectus in rebus tuis, nec est sub orbe lunari homo, qui tua possit mali consulere. Felix qui nihil debet. Quæ dubitas, ne feceris. Hic enim Corycæus est, qui plus equo ad rem auscultat. [Lauda igitur parce, at parcius vitupera.] Ego tamen quia sum Pompilii circulo septus, paucis tibi respondere volui. Vale. Ex Noremburga [et Cimmeriis te semper tenebris involve]. Anno quo supra.

19.

¶ *Guilhelmus Capniolambius*
Matthæo Mellilambio canicide .S. P. D.

15

Complures mihi retulerunt, vir humanissime, Ioannem Reuchlin Legum doctorem valde bene et cum maximis honoribus in urbe romana contra theologos Colonienses stare. hoc tamen ego credere nequaquam possum. Nam si Stutgardie [apud Suevos] feliciter habitat, et ibi in letitia vivit, non potest stare in urbe romana. Quis enim in uno et eodem loco simul et semel esse posset? Nihil affers, filius es terre, lapidum demque mordes, et sapientia in primis tua vino obumbratur. Vale. Ex Francfordia, in profesto Pontiani.

20.

¶ *Matthæus Mellilambius*
Guilhelmo Capniolambio .S.

25

Non stat in urbe Romana Capnion ipse, sed quiescit ac sedet in Stutgardia, illumque iussit Plato sub arbore Porphyriana quiescere. Petit sæpenumero concordiam cum theologis, non solum Moguntie, sed in urbe etiam [ut audio] romana. Ipsi tamen theologi generosam habere

² Magister omis. 2. ³ Māmaceo 2. ⁴ Pro et ... latrinario in 2. est: nouaꝝ dictionū fabro. ¹¹ Norenberga. 2. ¹² Anno quo supra. omis. 2.

¹⁵ canicide. non habet 1. ¹⁸ Coloniē omis. 2. ^{22.23} Ex Francfordia tutissimo Iudeoꝝ portu. 2.

malunt | pro Christo litem, quam iniquam in fide concordiam. Cum au-^{piij}
tem sedes apostolica voluerit, Gordii nodum dissolvat, ne tanta post hac
in ecclesia dei scandala invalescant. Vale ex Moguntia .XXV. nonas
Martias etc.

21.

¶ *Petrus Negelinus*

Stephano Calvastrio .S. P. D.

Nuptię mihi habendę sunt in Zutphordia. Despondi enim sororem
meam uni poetę tali quali, de numero obscurorum virorum. Quapro-
¹⁰pter te oro atque obsecro, ut mihi unam tunicam commodato dare velis:
illa enim dominus opus habet. Nam qui male est calceatus, sordidis
pedibus cęnaculum ingrediatur necesse est. Vale feliciter[, et agamus
omnia pingui Minerva]. Datum in Treveris. Anno quo supra.

22.

¶ *Stephanus Calvastrius Metrifex*

Petro Negelino .S. D.

Tunicam quam a me petis habeo nullam. Ego apostolorum exemplo
una dumtaxat contentus sum, et ambulo per totam cum sacco per civi-
tatem. Nisi iudex apostolicus nuper mihi adiumento fuisset, excommuni-
²⁰cationis procul dubio sententiam propter importunitatem creditorum meo-
rum iam diu incurrissem. Non possum igitur tibi commodato dare tuni-
cam meam. Nam teste Alexandro Gallo,

U non mutabis, donec plurale videbis.

Festum Valentini pręterit, ęstas appropinquat, flores oriuntur, non est tibi
²⁵toga opus. Vale ex Monasterio, pridie kalendas ęgyptias [et Epimenidis
somnia semper dormita]. Anno quo supra.

23.

¶ *Schelmo Schelmonis*

Genselino Genseliano et Marcolphi ex sorore nepoti

.S. D. P.

Audio te in grammaticis disciplinis unum esse omnium eruditissimum.
Quapropter te oro atque obsecro, ut mihi quamprimum scribas, quotnam

² modũ 1.

¹³ Pro Treveris habet 2. montibus cisalpinis.

¹⁸ per de industria repetitum videtur, ut cantilenę particulam verba faciant. Cf.
infra in dial. Mercurii et Ollilambii, pag. 353. v. 11. ²¹ Alex. Gall. IV. declin. v. 2.
„U non mutabis, donec plurale tenebis”. ²⁶ Anno quo supra. omis. 2.

sint in Donato aves? quid præterea comedant, quo deinde avolar[e consuever]unt, et quot sint ibidem metra. Hęc enim si mihi cognita essent, theologos disputando obumbrarem. Vale Ex Buckelmunda. duodecima idus Septembres [et cave ne anseres nostri inter olores strepant].

24.

¶ Genselinus Schelmoni suo

.S. P. D.

Recte agis, mi charissime Schelmo, tum quod eruditos consulis, tum quod tibiipsi confidere non audes. Nisi Tibullum profiterer [et Nasonis amores], tibi certe respondere non possem. Sibylla tamen hic non est opus ¹⁰ interprete. Tres sunt in Donato aves, passer, aquila, milvus, [quę] fructus et species comedentes in antiquam silvam avolarunt. Ad ultimum vero tria dumtaxat comperi in Donato metra. Primum,

^{b j^b} Arma sub adversa || posuit radiantia quercu.

Secundum,

Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa.

Tertium,

Ut docuissemus, docuissetis, docuissent.

Cave, mi charissime Schelmo, ne hęc occulta Minervę mysteria theologis manifestes, quum neque in libris Sententiarum, neque in Secunda Se- ²⁰ cundę tam præclara inveniantur. Vale Ex Hercinia sylva, et asinum imitare, qui magis stramina optat quam aurum]. Anno .M.ccccc.xviii.

25.

¶ Pultronus Sycophanta

Murcide Liripipiano .S. P. D. |

^{B iij^b} Video equidem nostrum aliquot vehementer suis gaudere conviciis, et epistolarumstrarum lectione plurimum delectari. Contra autem viri graves (proh pudor nefas est dicere) faciem suam avertunt, et vix lupanaribus dignas, immo flammis et facibus congruas expresse pronunciant. O inconstantem rerum omnium vicissitudinem! quantum tamen mihi videre ³⁰ videor, extrema gaudii luctus occupabit, nosterque natalis, nigro notandus lapillo, inter nephastos computabitur. Vale ex Franconia cum tuis contribulibus [et omnes Hamadriades ac Oreades meo nomine plurimum salutato].

² sunt 2.

¹² fyluā 2.

²² Anno .M.ccccc.xviii. omis. 2.

²⁶ conuitiis. 2.

³⁰ tñ omis. 2.

³¹ extrema] Proverbior. XIV. 13.

26.

¶ *Liripipianus Pultrono suo*

.S. P. D.

Quas mihi scripsisti literas, minime placuerunt. Si summus pontifex, si magnus ille Erasmus, si viri sapientes et boni denique omnes nostras contemnunt epistolas, illorum etiam contemnamus sententiam necesse est. Experire obsecro, quomodo vestris istis histrionibus ac parasitis nostrae placeant Obscurorum epistolae. Docti omnes sumus, neque Schottum timemus neque Platonem. Experire inquam, quam sint et meretriculis gratæ. Est enim risus in illis multus, qui et tristem apud inferos Plutonem, manesque sepultos ad cachinnum excitare queat, mortuosque ad vitam revocare. Sed quid de risu tantum? iocos nostri salebrosos ludosque theatrales suis adiecere epistolis, ut varietas ipsa (quæ teste Politiano lectionum est irritatrix) blandissimum quemque lectorem non possit non delectare. Secuti mehercule sumus patres nostros, qui Iocum deæ Veneris (cuius et nos assecle sumus) filium esse voluere. Quid igitur risu blandius? quid ioco iucundius? quid Venere suavius, quæ prolem suam non potest non amare? Loquantur theologi quæ velint, nobis vivendum est more nostro. Vale Ex monte Parnaso. Vale obsecro. te enim anxie deperit Calliopeia Musarum omnium Musa. Iterum vale. Tu quid sentis, nobis quamprimum rescribe [et esto Epicurus subans].

27.

¶ *Petrus Olfontianus*

Nicolao Haversack .S. P. D.

Multi nos contemnunt, Nicolae, at nos Thrasonem sequamur gloriosum et id genus hominum leve, quod rei ludicræ pallentem impendit operam, eaque gravissimas abigit e mente curas. Salibus fruamur et ioco, risu etiam, si necesse est. [Convitiis quoque et blasphemis nostrum parcat nemo.] Comedamus insuper et bibamus in charitate non ficta. Patritos adhuc imitor mores: bibo, rebibo, voro, devoro, quod omnes assolent cognomines nati meis maioribus. Plus ceteris ingurgito. Heluor etiam, quare Heluo nomen mihi. Vale feliciter ex navi stultifera [ubi tu primum (si voles) locum obtinebis]. ||

²⁰ Calliopea 2. ³⁰ adhuc 1. ego 2.

28.

bij

¶ Nicolaus Haversack

Petro Olfontiano

.S. D.

Quę de risu et ioco scripsisti, mihi non displicuere. Cave Pythagor-
 ram tuo adiungas choro, quem Plutarchus scribit, risu, ioco, et facetiis
 abstinuisse. Quare et theologi fortasse eundem secuti, tristes frequenter
 nimiumque graves esse conspiciuntur. id quod Vergilium pręvidisse credi-
 derim, quum libro sexto tristem in vestibulo inferorū cecinit habitare
 senectutem. Nonne satius est nos edendo, bibendo, chorisando, dormiendo
 vitam nostram produxisse, quam ieiunando, orando, abstinendo et sacros
 theologorum ac iuriconsultorum libros revolvendo eam abbreviasse. Vi-
 num neque anseribus crevit neque anatibus, sed hominibus solum, his
 pręsertim qui obscuris utiles viris, non minus gręcari quam eo uti no-
 runt. Vale ex Moguntia.

15

29.

¶ Olfontianus

Haversackio

.S. P. D.

Quę de vino scripsisti, libenter omnes legimus. Modio enim sum-
 ptum (ut Mellilambius noster interpretari consuevit) acuit ingenium, de-
 bilibus quoque dat gressum, et cęcos illuminare videtur. Nemo nostrum
 cephalęa, nemo hemicranea (talibus capitum morbis) laborat. Quapropter
 ne ab instituto nostro et veteri consuetudine recedamus, semper Hiaccho,
 semper voluptatibus, semper arrogantię ac temeritatı inherere debemus,
 ut sic tandem furore plenı poetico invectivis, conviciis, contumeliis, blas-
 phemiis et heresibus novis inimicos nostros operosius persequamur. Hoc
 [quoque] Lucilii carmen ad mensam tuam suspendito:

Vivite lurchones, comedones, vivite ventres,
 Vale ex Francfordia. Anno quo supra.

30

⁷ frequenter 1. ⁸ Cf. Verg. Aen. VI. 575. ¹⁰ senectutem. 1. ¹¹ sacras 1. 2.
¹² anseribus 1. 2. et sic solebat Ortinus.

²⁶ conuitis 2. ²⁹ Lucil. ap. Non. Marc. p. 10. ³⁰ Frāfordia 1. A^o q̄ sup
 omis. 2.

30.

[Sequitur dialogus Mercurii et Ollilambii Obscurorum trium-
viri, qui in celum volens ascendere cecidit in cloacam Vulcani.]

¶ Ioannes Crabacius

Guilhelmo Zuickano .S. P. D.

Mitto tibi dialogum, quem e græco nuper in latinum transtulit Petrus
Liripipianus, homo acer et strenuus in rebus nostris, quem deinde Ni-
colaus Musio nobis audientibus hoc modo in obscurorum consessu cru-
deli satis animo memoriter recitavit.

10 ¶ Iupiter (inquit) vocatis nuper omnibus in concilium diis virum
pro se in celis et prudentem et eruditum substitui voluit. Conquestus est
enim se nimio confractum senio cursus planetarum totamque celi machi-
nam diutius regere non posse. Optavit itaque hominem (ut dixi) erudi-
tum ac sapientem qui rerum esset archanarum custos, et celestis ianuæ
15 diligentissimus observator, Qui lunam extinctam incenderet, vigilanterque
providere, ne deorum quispiam Iovem cum Iunone sorore sua dormien-
tem temerarius excitaret, Itemque ne solis equi alio deflectentes oceano
submergerentur, aut meridianis perirent ardoribus. Huic enim homini
(inquit Iupiter) curam dabo ut ex obscuris hominibus cacodæmones fa-
20 ciat, eosque collocet cum creatis simul animabus in comparibus stellis,
Curam etiam habeat, ne Saturnus planeta cum virgine, signo celesti
contendat, multisque aliis præficiatur rebus, modo nostra maiestate || deo-
rumque Hospitio non indignus habeatur. Quod Iovis præceptum admira-
bile satis et nunquam auditum cum dii simul omnes simulante annis-
25 sent, missus est Mercurius, deorum immortalium nuncius et eloquentia ce-
teris plurimum antecellens, in hoc humile viventium domicilium, quam
terram dicimus. Qui cum orbem usque totum pene perlustrasset, deorum
instinctu (qui hominem nolebant ad celeste officium sibiipsis satis idoneum
ordinari) quendam sibi Reuchlinistam ex omni obscurorum numero de-
30 legit, et maxime talem, qui theologos amarat nunquam. | Huic enim ho-
mini nomen est Ollilambius Philocapnion, cuius pater Marquardus appel-
latur, et mater eius Grilla, ad designandum quod Marquardus Marquar-
dum et Grilla Grillum procreaverit. Signate quæso, viri clarissimi, huius
rei misterium, Attendite huius hominis doctrinam. quomodo enim cele-
35 stia intelligeret homo iste, qui universitates dehonestans in nulla est litte-
raria facultate eruditus? Si enim hunc hominem quem ego intelligo, recte
iudicare voluerimus, nec philosophum, nec theologum, nec iurisconsultum,

¹⁰ Iuppiter 2. ¹⁴ celestis 1. ¹⁹ Iuppiter 2. ²⁰ eafq; 1. ³² Grylla 2. ³³ Grylla
gryllū 2. ³⁴ myfteriū. 2.

nec medicum, nec oratorem unquam reperiemus. Mercurius itaque cuiuslibet rei simulator ac dissimulator, et deorum (ut diximus) instinctu perperam missus, cuidam obscuro Reuchliniste [(cui Ollilambio nomen)] mira quadam claritate in somnis apparuit. Qui Mercurium rerum omnino celestium nescius videns, mirum in modum exhorruit, steteruntque Comē⁵ (ut Virgilius ait in tertio) et vox faucibus hēsit. At Mercurius qui ex supernis sedibus dulcia secum liba contulerat, illi nonaginta novem offerens, quę vulgo vocantur basensche kochen, 'Comede', inquit, 'Ollilambie, et grosse, quoniam grandis tibi adhuc restat via. Mox Ollilambius angelum esse credens et se alterum Heliam, 'Quorsum?' ait. "In cēlum", re-¹⁰spondit Mercurius. 'Recte factum' subiunxit Ollilambius, 'ut illic impleam mentem qui hic repleo ventrem. Iam sentio Iovis benignitatem. ah vix tandem sensi stolidus, bene operatur deus tuus, meque non immerito recognoscit amicum suum et Reuchlinistarum omnium primatem. O factum bene! Iam ego nullam amplius infirmitatem sentio, ita me tuus cē-¹⁵lestis oblectat cibus. Disputare tamen tecum non possum, Mercuri, quoniam ita sum exhaustus multis iam pridem et infirmitatibus et miseriis'.

MERCVRIVS. Et tu miserias sustinuisti, Ollilambie, inter ganeones et sycophantas?

OLLILAMBIVS. Tu a deo missus et hęc ignoras? Tu qui prę-²⁰terita non nosti, quid futura prędiceres? Si ego in hunc usque diem diis conversatus fuisset ut tu ceterique omnes, deus esse vellem.

MERC. Parce quęso verbis. Scriptum est enim 'Ne quid nimis'. Nonne ad lyram Hesiodus cecinit

'Optimus est homini lingue thesaurus et ingens
gratia quę parcis mensurat singula verbis?'

25

OLLIL. Pulchra illa sunt carmina.

MERC. Recte sentis, et hanc ob rem tuam insaniam depone. Noli unumquemque moribus tuis estimare, Desine morbo isto procacitatis uti, Desine alios per impudentiam lacessere. talibus enim verbis tibi in cēlis³⁰ amicos parare non potes, videris inimicos velle. Cesset altercatio inter nos, Quin tu uno verbo dic, unde tibi tam gravem ac plane onerosam infirmitatem conceperis.

OLLIL. Ex variis et multiplicibus eduliis plus equo sumptis.

bij MERC. Quem cibum indies || comedis?

35

OLLIL. Pelles anserinas et colla caporum tosta, buculas, iuencos, turtures, perdices, phasianos, coturnices, turdos, ficedulas et plurimi omnino generis avitia molliterque ac studiose tosta. hęc stomachum meum

⁴ apparut. 1. ⁶ Virgilius 2. Aen. III. 48. ⁷ nonaginta illi nouē 2. ⁸ kochen 2. (Holandice scriptum.) Basiliensia liba. ²⁵ Hes. Op. et d. 719. sq. Γλώσσης τοι θεσανρός ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος Φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον λόγῳ. ³⁶ anserinas 1.2.

nunc non lēdunt, qui est sicut tabula rasa, in qua nihil est depictum,
apta tamen nata depingi, semperque illius versiculi sum memor,

Qui bene ingerit, digerit, egerit, est bene sanus.

MERC. Recte facis. Diutissime enim apud nos vives qui | sic stoma- ^{ci}.
5 chum observas.

OLLIL. Quamdiu?

MERC. In secula seculorum.

OLLIL. O me felicem, o me beatum Ollilambium! Quia tamen de
epulis locuti sumus, dic, rogo, mihi priusquam hinc abeam, quæ sint deo-
10 rum immortalium esculenta. ego enim sum unus tellerleckerius[hoc est,
omnium mensarum assecta,] per totam cum sacco per civitatem.

MERC. Ambrosia, ova sorbilia, ex saccaro pastilli, pinguis vacca-
rum ubera, item placentæ nucleis amygdalis et saccaro conditæ. Datur
etiam unicuique nonnunquam porcellus integre tostus, illumque dumtaxat
15 mensam accedere apud nostros admittimus, qui cingulum tempori disliga-
verit, iuxta carmen illud,

Balthea laxabis, ad mensam quando meabis.

Itemque

Dum plenus est venter, tunc vult dormire libenter.

20 OLLIL. Quid audio, sancta Iuno, quid audio? Transfer me hinc
ocius, sancte Mercuri, transfer me hinc.

MERC. Recedamus hinc, festinato enim opus est.

OLLIL. Querantur primum hydriæ vino plenæ.

MERC. Matura rem.

25 OLLIL. I præ, sequar.

Cumque sic abirent, clamarunt omnes Obscuri, 'sancte pater, memento
nostri, dum veneris in regnum tuum'.

OLLIL. Bestiæ estis, solus ego tali sum honore dignus.

[Quid multa?] Processerunt ambo, cumque ad Parnasum montem ve-
30 nissent, nec illinc sese Ollilambius in cælum transferre posset, Aetnam
Parnaso, Olympum Aetnæ, montesque plurimos montibus superimposuere.
Quo facto Mercurius inquit 'ascende montes'.

OLLIL. Trahe me post te.

MERC. Hoc factu difficile.

35 OLLIL. Quamobrem?

MERC. Nimis es incrassatus, dilatatus, et impinguatus.

OLLIL. Sine me paululum, o Mercuri, ventrem purgare, ut eo sim
levior.

MERC. Fac ut libet, sed noli interea temporis plus equo morari.

40 Dum igitur in secessu Ollilambius lateret, Mercurius secum his verbis

¹¹ Cf. adn. pag. 347. ²⁶ omnes 1. quidam 2. ²⁹ cunq3 2. ³¹ ethne. 1.
EPP. OBSCVROR. VIROR.

murmurabat "O utinam (inquit) hic asinarius Reuchlinista, tali indignus nomine, pulmonem et iecur egereret! fetidus mehercule hircus est, et olens capra, bonumque foret Capnioni, si homo iste natus non fuisset". Quo dicto Mercurius clamat, "ubi es, Ollilambie?"

OLLIL. In rupe hereo. 5

MERC. Semper ibi hereas velim. veni, tardipes, huc ades, crassa substantia.

OLLIL. En curro velocius, quovis sum cervo fugacior, nec tua mihi modo opera est opus.

MERC. Tu videris, ego precessero. 10

OLLIL. En cacumen Olympi teneo, tecum sum, in portu navigo, et celi planetas intueor.

MERC. Recte fecisti.

OLLIL. Iam unico dumtaxat saltu in celum veniam.

MERC. Experiar, at cave ne saltu conturbes Platonis ideas. 15

OLLIL. Quales sunt ille bestie?

MERC. Quas tu bestias vocas, antiquę olim Apollinis sacerdotes erant, et mulieres quedam edentule, quę dum corporibus exeunt, tanquam bii^brerum imagines in||ter sidera collocantur.

OLLIL. Pape, quid ex te audio? legi .XXV. libros ethicorum Aristotelis, ubi de istis ideis deprehendere potui nihil.

MERC. Non mirum, Ollilambie. Tu certe philosophus non es, sed nudus tantum grammaticulus. attamen in celum si potes quamprimum exulta.

OLLIL. Me accingam operi, tu nolito me tangere.

MERC. Non tangam, sed cave deorsum cadas. 25

¶ Cumque temerarius iste Ollilambius sese altius erigeret, seque inter Cⁱ^b saltandum insolentius | extolleret, Olympo in Ethnam decidit, ac deinde in cloacam Vulcani, qui montem illum priscis temporibus incolere consuevit. Tum Mercurius ridendi intemperans sedulo clamabat

O Coridon, Coridon, quę te dementia cepit. 30

Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

OLLIL. O sancte Mercuri, adiuva me! o Apollo, o Latona, o vos Musę novem, iuvate me!

His lamentationibus ille commotus hunc hominem fetidum et instar bubonis cęcutientem ad [novum quendam] fontem caballinum [nuper a 35 Sylvano adinventum] perduxit, ubi purgare hominem volens eum suffocavit. In signum cuius adhuc aque illorum fontium ita turbide fetoribusque permiste sunt, ut quicumque ex illis indigne biberint, insani potius sint quam sapientes.

⁸ feruo 1. ¹⁵ Eperiar. 1. ¹⁸ qdē 2. ^{20.21} Areftotel. 1. ²⁸ Vulcani cloacam 2. ³¹ Verg. Ecl. 2,69. Cf. infra ep. II, 5. ³² Verg. l. c. 2,18.

¶ Hunc cum recitasset dialogum, hæc continuo verba subiecit: 'De poetis', inquit, 'malis et perversis tamque præclaro nomine indignis solum loquimur, de honestis et sapientibus mali nihil. Nec aliquem sub cælo hoc nostro dialogo offendi volumus. Nam qui tandem obscuri sint viri,

Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est.'

Vale ex Constantinopoli [sexto Idus Mahumeti].

31.

¶ *Stephanus Calvastrius*

Ioanni Lucibulario .S.

Obscurorum indies numerus magis magisque augetur. Inscripsi nudius tertius tabule nostre poetas aliquot nobis persimiles, qui se invectivis potentissimos esse gloriantur et hæc eorum sunt nomina: Hirpinus Mucida, [Asmodeus Harpalos,] Pultronus Lurcho, Bibesius Sycophanta, Ollilambius Nebulo, Philocapnion Iovianus, Ioannes Smoerpot, Hans Le-
 verworst, Grillus Reptilis, Henricus Haversack, Stutsusmurius de cella
 vinaria, Cornutus Bubularius, Fatuinus Schelmo, Phyton Serpentinus,
 Georgius Bestia, Petrus Sclabbert, Hermannus Kalf, Ganimedes iunior,
 Coridon Silvanus, Sclampampius Tellerlecker, Stilpho Gnatonicus et Io-
 annes Dulkinus, Demodicus Codrianus, Sinon Grecista, Faunus Corni-
 ger, et Ovidio teste,

Additur his Nyseus, indetonsusque Thyoneus,

Et cum Lenæo genialis consitor uxor,

Nycteliusque Eleleusque parens et Iachus et Evan.

Gnosius Ichnobates, Spartana gente Melampus,

Pamphagus et Dorceus et Oribasus, Arcades omnes,

Nebrophonosque valens et trux cum Lelape Theron,

Hileusque ferox nuper percussus ab apro,

Et niveis Leucon, et villis Asbolus atris].

Omitto reliquos qui spem non habent, et quorum (sicuti stultorum) infinitus est numerus. Hi bellum contra theologos acturi sunt. Nam arrogantia, temeritate, convitiis et blasphemis pares sibi nullos habent. Noli igitur plus æquo lamentari. Ego inter saxum et sacrum sto, et ex fonte Hypocrineo sum infatuatus. Vale ex Libetridum spelunca Nympharum. ||

⁵ grammatici etc.] Hor. art. poet. 78. cerant. 2.

¹⁷ kalf. 2. ¹⁸ sylvanus 2. et om. 2. ²⁰ Ovid. met. III. 13. 15. III. 208. 210. 211. 213. 218. ²⁹ Ecclesiastæ I. 15.

32.

b 4

☾ *Ioannes Lucibularius**Stephano Calvastro .S. D.*

Miserrime nobiscum aguntur omnia. multiplicasti gentem, sed non letitiam, obsunt nobis illi [(si rite rem ipsam pertrectare voluerimus)] et⁵ prosunt nihil. Non vult habere Capnion impudentes sycophantas [sui defensores. Quid multa? Ipse receptui canere iampridem destinavi et meliorem agere virum. Valeant ludiones, lurchones, comedones, ventres, bibesii, cēnipetę, flagricibę, prędones, calumniatores, parasiti, gnatonę, flagrionę, bucedę, plagipatidę, furciferi, catilones, et id genus obscurorum omne]. Te igitur [illi omnes] dilanient, strangulent, obstringilent, oblitterent, et culter et venenum et incantatio vitam tuam, quę est mors, acerbe finiant. Vale cum tuis ut potes. Moguntię ex domo nostri impressoris, penas suę temeritatis proculdubio daturi.

33.

15

☾ *Pultronus Murcida**Titivillo Corniculario .S.*

Non possum non dolere, non lachrymari, non męstus esse, ita nos excruciant viri boni et sapientes. de illis dumtaxat loquor, qui non sunt de nostro obscurorum grege. Et ideo²⁰

de grege non ausim quicquam deponere tecum.

☾ij. *Simplex plebecula, pueri quoque et mulieres, publico | nos odio insequuntur. Clamitant enim in plateis 'huc huc veniunt obscuri Reuchlinistę, non minus deo quam hominibus odibiles'. Iaciunt deinde in nos stercora. Quid multis? Canes nobis omnibus ultro non irritati adlatrant: nigris enim²⁵ ulimur larvis: nec id solum canes agunt, verum et viles caligas nostras et detrita vestimenta dilaniant. Vale Ex cella vinaria, ubi nobis dantur deorum responsa [et poetarum fabulę a Baccho exponuntur].*

34.

☾ *Titivillus*

30

Pultrono .S. P. D.

Animam ago, mi charissime Murcida. Utinam essem cum Anchiadię in Elysiis campis, et hęc tam infelicia non audirem. Proh deum atque hominum fidem! quid hoc est si contumelia non est, aut potius dei plaga? Quę tu scribis, intolerabilia mihi videntur. Gratias [etiam]³⁵

⁴⁵ Isai. IX. 2. ^{13.14} nostri impr.] Ivonis Schæferi. ²¹ Verg. ecl. 3, 32.

Capnion nobis agit nullas, quin potius Obscuris omnibus maledicit. Alii præterea nos sycophantas, alii noctis filios, alii nebulones, alii humanas bestias, alii monstrosa mancipia, alii canes rabidos, nonnulli hereticos, blasphemos et fetidissimam convitiatorum sentinam appellant. Addunt quoque, nos solos obscuros cum Dathan et Abyron merito a terra absorbendos. Vale ex Argentina. et te his oblecta felicitatibus.

35.

¶ *Gerhardus Schirruglius*

Ioanni Wickelphio .S. P. D.

10 *Mali sunt homines qui dicunt nobis male. quamvis enim neque deum timeamus neque homines, aliosque indigne læserimus, nihil tamen est quod contumelias perpetiamur. bellum hoc et lepidum. Verum hæc alias. Grave mihi semper atque anceps dubium fuit, quare Colonienses theologi plus ceteris per Alemaniam florentibus superioristarum [(ut sic dicam)] er-*
15 *rores corripere nitantur, et in Suevum indignari, hominem nobis summa coniunctum necessitudine. Vale feliciter et cras responde. Ex Ander-*
nako [inter calices et pocula]. ||

36.

¶ *Wickelphius*

b 4^b

suo Schirruglio .S. P. D.

20 *Non possum tibi Gordii nodum absque dolore interno et horrisonis ululatus dissolvere. Nisi doctor essem in omnibus scientiis mundi, itemque si neque in Bohemia neque in Narragonia fuisset, ad tam difficilem ac plane tortuosam dubitationem respondere tibi nequaquam possem.*
25 *Audiui nuper in ecclesia a quodam theologo, ad populum dei verbum habente, reverendum Inquisitorem Iacobum Hoechstraten tres sibi a sede apostolica archiepiscopatus commissos habere, Coloniensem, Moguntinam et Trevirensensem, ut quæ mala sunt, ab ecclesia dei quamprimum revel-*
30 *lat. Adiecit quoque Sixtum Papam quartum singulari quadam commissione per totam Alemaniam heresium extirpandarum munus theologis Coloniensibus commisisse. Quod ut luce clarius intueare, brevius illius exemplar tibi per Liripipianum nostrum transmittito, ut immodice tecum lamenteris. Vale ex Madepurck, et penitentiam age quamprimum potes.*

⁶ Pro et ... felicitatibus in 2. est: p̄die kalendas Iouis.

²⁸ sunt 1. ibi comperit. 2.

Cij^b*Sixtus Papa quartus**dilectis filiis Rectori Decanis ac universitati studii Coloniensis.*

*Dilecti filii, Salutem et apostolicam benedictionem. Accepimus litteras vestras, ex quibus cum iocunditate intelleximus, quo zelo fidei orthodoxę, quaque prudentia scripta erronea heresim sapientia legi, im-*⁵
primi ac vendi prohibueritis, muliercularumque imperitiam represseritis. qua dum tenentur, interpretantur quod nesciunt, et scripturarum sibi usurpant scientiam, in maximos dilabuntur errores, nec sibi solum, sed aliis quoque animarum precipicium struunt. Laudamus vos in domino ve-
*hementer. Fecistis ut bonos catholicos (quales semper fuistis) decet, et quod*¹⁰
vos non dubitamus facturos. pro qua re nos et hanc sanctam apostolicam sedem inveniatis in omnibus desideriis vestris promptiores atque benigniores. Ceterum ut quod bene cepistis, facilius possitis perficere, harum serie vobis auctoritate apostolica licentiam et facultatem concedimus
*cohercendi sub censuris ecclesiasticis et aliis opportunis remediis impres-*¹⁵
*sores, emptores, lectores librorum huiusmodi. Et quia fieri posset quod impressores predicti metu vestri alio se conferrent, volumus quod ordinariis et magistratibus locorum in quibus erunt, nostram hanc voluntatem significetis, quam ubique volumus observari. Datum Romę apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die .xviii. Martii. M. cccc. lxxix.*²⁰
Pontificatus nostri Anno octavo.

L. Grifus.

37.

¶ *Daubengigelius**suo Simpriano .S. P. D.*

*Quo me vertam pre dolore, mi suavissime Simpriane[, quibus que-*²⁵
rar, quos implorem]? Si domi sum, phantasmatis vexor [et] intestina lumbricis corrumpuntur. Si exeo, male de nobis sentire bonos animad-
vertimus. O nos miseros et infelices! O funestam diem, in qua nati su-
mus! O pectora cęca! o hircosum [obscurorum Reuchlinistarum] gregem,
*ęterna ac plane incluibili diffamiarum et conviciorum lepra adustum!*³⁰
Nobis Leo papa maledixit, libri nostri comburuntur. nec mulierculę, nec
pharmacopole ex illis cucullos facere audent, ne venenum quod in illis
lalet, incautos enecet. Erasmus preterea [Roterodamus] nos destatur et
odit. [Fuimus Troes.] Omnia nobis et in cęlo et in terris sunt adversa.
Scio quid faciam,

35

²⁰ anulo 2.³⁰ conviciorum 2. ³¹ aduersa sunt. 2.

*Ultra Sauromathas fugere hinc libet, et glaciale
Prorsus Oceanum.*

Vale. Datum Augustę etc.

38.

¶ *Simprianus*

Daubengigelio suo .S. D.

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

*Merito nos canes rabidos et blasphemus boni appellant. Nimis enim impudenter non in viros solum sapientes et bonos, sed in Iesum Christum, in beatam virginem, in supernos cęlites nostris contumeliis ludendo debacchati sumus. Quare nos insensati et degeneres Christicolę ea verba quę sacrosancta mater ecclesia primiparę adaptavit virgini, in nostras diabolares meretriculas et scorta publica nocturnasque pecudes redeigimus? Quid theologos ipsos, validissimos Christianę fidei defensores, ac sanctum Petrum cęli primatem perfidis com|parare Iudeis, Quid sacra-
tissimas apostolicę sedis indulgentias permerdere, quid cum divino salvatoris nostri corpore iocari, risumque aliis in frontispicio nostrarum epistolarum movere contendimus? [O nos miseros homines, et non immerito a sede apostolica maledictos!] Emendemus itaque vitam nostram in melius, qui scienter deliquimus. Quippe si infames nostrę epistolę in lucem editę non fuissent, Itemque si neque Georgii dialogus, neque prefationes duo, et alia quędam impressa forent, diu fortasse causa nostri Capionis ultro ac citro cum honore omnium sopita fuisset. Vale. Ex rure suburbano, et mecum [quantotius] resipisce.*

39.

¶ *Antonius Rubenstadius*

Stalberio Horlepompiano .S.

Nequaquam ultra Sauromathas nobis aufugiendum est. Inter os et offam multa cadunt. Non unius dumtaxat hominis consilium sequi debemus. Festinandum tarde, ne Seneca pręsago Velox consilium sequatur penitentia. Aliud nobis superest fugitivarium: Glauco etenim duce

¹ vlt. 1. Iuv. sat. II. 1. sq. „Ultra Sauromatas ... et glaciale | Oceanum”.

⁷ Horat. ep. I. 1, 61. ¹² primipere 2. ¹⁹ itaque omis. 2. ²¹ Georgii] Defensio Pręstantissimi viri Ioannis Reuchlin LL. Doctoris, a Reverendissimo patre Georgio Benigno Nazareno archiepiscopo Romę per modum dialogi edita. etc. Anno Nativitatis Dei M.D.XVII. mense Septembri (6 foll. 4°). — Repetita in Hochstrati Apologia Coloniae edita a. 1518. 4°. ²² duo 1. 2. ³⁰ Sen.] Sentent. v. Velox.

Circes domum, haud longe a Caieta Campaniæ oppido, inquiramus, ut ab ea in cruentissimas mutati bestias theologos quamprimum devoremus. Simile enim priscis factum fuisse temporibus, tum Homerus ipse philomites, tum poetæ ad unum omnes attestantur. Utinam viginti cubitorum dracones essemus, de quibus apud Plinium legitur, longe profecto melius sese res nostræ haberent. Fuge collusionem Daubengigelii et Simpriani. Soli quo volunt abeant, nec nos amplius conturbent. [Mallem enim decies in furcam suspendi, quam uni theologorum esse ludibrio.] Vale, Datum Francfordiæ [ex fætida Iudeorum hara].

40.

10

¶ *Stalberius**Rubenstadio .S. D.*

Longe mihi alia mens est, pater honorande. Nemo nostrum quoquam cjb pergat, nemo montes Caspios, nemo Sauromathas, ne|mo Circes montem petat. Monoculus ego sum et lippus, oculari tamen Capnionis speculo ante nasum meum posito vos [multiugis] erroribus video implicatos. Legi apud Hesiodum in theogonia Protheum, Oceani et Tethyos filium, in varias sese olim formas transmutasse. Hunc colamus deum, huic porcos et asinos offeramus, ut delusis theologorum oculis, bestiarum dumtaxat formam habere videamur, ut sub tali velamento nihil, quod adversariis placeat, peragamus. Quo facto

tum variæ eludent species atque ora ferarum.

Alius enim subito fiet

sus horridus atraque tigris,

Squamosusque draco et fulva cervice leena.

25

Hec Vergilius. Vale. Datum Cracoviæ. [XXX. Idus Septembres.]

41.

¶ *Doctor Grillus**Stalberio Rubenstadio ac ceteris amicis**.S. P. D.*

30

Quid alios imprudentiæ accusas, quum tu sis unus omnium qui vivant insipientissimus, quanquam tamen in tenebris plus uno videas oculo

² factum fuisse temporibus 2. ^{3.4} voluit philomythus. ¹² Rubenstadio .S. 1.

¹⁷ in Theogonia] ? in qua, ut in toto Hesiodo, ne Protei quidem nomen legitur? Hoc mendacium alius generis est, atque si Vergilianis Aristoteliis aliisque operibus plures quam habent libri adscribuntur, librivæ auctoribus attribuuntur qui numquam eiusmodi scripserunt. ²¹ pgam 2. ^{22.sqq.} Verg. georg. IV. 406. sqq. „... Fiet enim subito sus etc. Hec Vergilius. omis. 2. ³⁰ .S.d. 2.

quam reliqui in luce duobus. Bestiæ diu fuistis et crudelissimis quibusque bestiis longe crudeliores, licet caudas in terram dependentes, licet asininas aures, licet ursorum ungulas, aut solidos equorum pedes non habeatis. Alii vestrum dracones sunt, alii vero basilisci. | Ita enim et [¶] ^b verbis inconcinni, et stylo enormes, et audacia ac veneno pestilentes estis. Stultum est igitur optare quod diu estis consecuti. Bubonum, noctuarum, asionum, ulularum, vespertilionum et nicticoracum[, strygmum lemorumque] exemplo nocturnis volate temporibus, ut nocte intempesta palpabiles tenebræ vos obumbrent. Valet cum risipiscentia et charitate dei. Ex
10 Norenberga.

42.

¶ Mammotrectus Buntemantellus

Eyntelrabiano Philopompo Obscurorum legato

.S. P. D.

15 Edidit nuper libros duos Reverendus hereticæ pravitatis Inquisitor, in quibus luce clarius patet, quam sancte et quam pie Georgius Benignus et Capnion ipse in suo dialogo locuti sint. Ita enim in illis convincuntur, ut nullo unquam Marte possint exurgere. Non est reverendo Inquisitori machera hebes neque stylus retonsus. O Philopompe, quis hæc futura credidisset? Nobis lachrymæ sunt crocodili, Cumani sumus, homines profecto hebetes atque obtusi. Acta agimus, anseres nunc (ut theologi dicunt) inter olores strepunt. Discamus igitur aliis in rebus uti foro [et aliena frui insania]. Nam operam hic atque oleum perdidimus. Si cras præ summo animi dolore atri Ditis ianuam introiero, Plutonem rogabo,
25 ut te illuc post tres dies accersitum veram obscuritatem et tenebras palpabiles iubeat intueri. Vale, ut potes. Ex Cracovia.

43.

¶ Eyntelrabianus

Buntemantello .S. D.

30 O te omnium sub cælo miserrimum et præ ceteris mortalibus magis importunum! Quid mihi tam tristitia nuncias? quid mea gaudia in luctum convertis? quid me ex alto in desperationis sterquilinum præcipitas? Non

⁷ et om. 2. nycticoracum 2. ⁹ Pro cum ... dei in 2. est: ut meriti estis.

¹⁵ nuper] Hoc primæ Apologiæ Hochstraticæ volumen est Imp̃sum Colonie. Anno M.cccc.xviii. in Febuario. ¹⁹ retonsus] i. e. retunsus. ²¹ anseres 1.2. (ut ubique per e ipse Ortvinus scripsisse videtur.) ³¹ Cf. epist. Iacobi IV. 9.

tam acerbe mihi rem gestam scripsisses! Me senio confractum nosti, et ex leni vento huc atque illuc impelli. Ego enim si hoc malo nuncio apoplexia tuctus fuisset, quis obsecro tres meos obulos [et Tibulli ac Propertij^b tui libros una cum Ovidianis Amoribus] consecutus fuisset? [Silicernius sum et senex capularis, meque vespiliones ac bustuarii die noctu-⁵ que insequuntur.] Observa me igitur, ut ultimę voluntatis meę dignus executor inveniari. Non te moveant theologorum correptiones. Indocti sunt, et præter sacras litteras sciunt nihil. Poetas non intelligunt. Quid ergostrarum epistolarum mysteria intelligerent? Neque Aristotelem in .xv. physicorum, neque Porphyrium in libris de anima, neque Esopum in¹⁰ metaphisicis legerunt unquam. Abeant igitur, nosque more nostro vivere ac loqui permittant. Vale.

44.

☞ *Trullus Pomivendulus*

Flacco Murilegiano .S. D.

15.

Audio Iudeos multum letari de prospero suarum rerum successu. Legunt enim librum quendam [Ioannis Reuchlini] talem qualem ad mensam discumbentium et in synagogis suis diabolicis, ut indies Christianos derideant, et execrabiles suos libros Christo deo blasphemus iniuste tueantur ac conservent. Quare si perditissimi crucis Christi hostes indigne²⁰ et ex ingenua atque inveterata malicia letantur, nos perpetuis lamentemur in tenebris [(modo salvi esse voluerimus)] necesse est. Ex Francfordia autem nudinis nunc Aprilibus aliquot tecum ocularia confer, ut si non mentis, oculorum tamen visum restauremus. Hunc solum habemus honorem, quod Iudei in scandalum ecclesię Obscurorum epistolas²⁵ in teutonicum transtulere. Vale ut potes. ex Dulken. Anno .M.cccccc.xviii.

(45.)

☞ 4^b☞ *Zacharias Lucensis*

omnibus obscuris

S. P. D.

30

Collegi in unum epistolas vestras lamentationum, quę bonis omnibus magis quam primę placent. Nescio quibus loquor: obscuri estis, nemo

²⁰ ac 1. atque 2.

²⁷ Cf. infra edit. 2. pag. e ij^b. In exempli 1. pag. ☞ A. sequuntur Marmellii in laudem Arnoldi Tungerensis carmen et Querimonia fidei ad obscuros Reuchlinistas, quę exemplum 2. habet pag. e ij. Sequentem autem Zacharię Lucensis epistolam, quę est

vos videt, nemo bonus novit. Nemo igitur vos offendit, nemo scandalizat. Si conscientiam vestram intueri volueritis et coram deo vestrarum epistolarum rationem reddere, facti vos proculdubio penitebit. Non una epistola, non uno epistolarum libro, sed mille epistolis multisque libris expressa et aperte deum atque homines offendistis. Notum est et publicum ubi vestre epistolę impressę sint, noti etiam quibusdam auctores. Damus bonum pro malo, nec vos hoc loco more vestro nominare volumus, ne stulto respondisse iudicaremur iuxta stultitiam suam, ne etiam contra Christi doctrinam vobis vel viventibus vel mortuis, aut vestri similibus dumtaxat notis, scandali aliquid inponeremus. Si non est aliquis Ollilambius in rerum natura, si nullus Langsniderius, quid obsecro fictis nominibus res ipsa peragitur? Discite bene agere et nolite gloriari in malicia et nequicia, quod est peccatum in spiritum sanctum. Modestia opus est, non iniqua contentione, qua Capnionem, vobis proculdubio indignantem, defendere non potestis. Credimus postremo nullum esse sub cęlo poetam pium, doctum, eruditum et sapientem, qui schurriles vestras epistolas quas obscurorum inscripsistis, manu sua aut etiam digito tangere dignetur. Non sunt poetę boni similes vobis. Alii sacratissimas elegias, alii morales versus, alii vero (ut videmus) honestissimam prosequuntur materiam. Non igitur ab oratoribus aut poetis sed a pessimis quibusque nebulonibus ac pseudo Christianis (qui se ipsos Obscuros et Reuchlinistas appellarunt) vestre sunt effusę epistolę. quos ego laudare non debui, quam sancta sedes apostolica iniquitatis eos filios esse decreverit.

Vale lector christiane, et hęc quę citra cuiuscunque viventis contumeliā, aut indignationem dicta sunt boni consulito.

¶ Finem habent lamentationes obscurorum

Impressę Anno domini M.

CCCCCXVIII.

[¶ Finis lamentationum veterum, quę nundinis aprilibus hoc eodem anno editę fuerunt. at multis in locis modo, non solum immutatę, sed plurimum etiam citra cuiuscunque indignationem (ut boni omnes consueverunt) adauctę.]

in 1. pag. C^{1b}, Ortwinus cum iterum Lamentationes ederet, non omisit quidem, sed retractavit et auxit sub hac inscriptione 'Epistola ad lectorem protreptica', quę ex edit.

2. pag. eij^b infra repetetur.

²⁹ Finis etc.] Quę sequuntur usque ad exempli 2. pag. eij, ubi Murmelli carmen incipit, omnia non habet 1.